

دانشکده پرستاری و مامایی

پایان نامه برای دریافت درجه

کارشناسی ارشد رشته پرستاری سالمندی

عنوان پایان نامه

بررسی ارتباط سواد سلامت سالمندان و مراقبین خانگی آنان با خودکارآمدی سالمندان شهرستان رامسر در سال ۱۳۹۶

استاد راهنما

جناب آقای دکتر جلیل عظیمیان

اساتید مشاور

سرکار خانم دکتر فاطمه محمدی

جناب آقای دکتر امیر جوادی

نگارنده

ندا عسگریان

شهریور ۱۳۹۷

چکیده

زمینه: سالمندی از پدیده های مطرح در عرصه بهداشت جهان می باشد. سواد سلامت ظرفیت فرد برای کسب، تفسیر و درک اطلاعات اولیه بهداشتی است که برای تصمیم گیری مناسب لازم است. خودکارآمدی اطمینان خاطری است که شخص در مورد یک فعالیت خاص احساس می نماید که شخص را به اتخاذ رفتارهای ارتقاء دهنده سلامت قادر ساخته و باعث حفظ و ارتقای رفتارهای مؤثر در سلامتی می گردد. بنابراین، پژوهش حاضر با هدف تعیین سطح سواد سلامت سالمندان و مراقبین خانگی آنان و ارتباط آن با خودکارآمدی سالمندان انجام شد.

مواد و روش ها: پژوهش حاضر، مطالعه ای توصیفی-همبستگی بود که به صورت مقطعی بر روی سالمندان و مراقبین خانگی آنان در شهرستان رامسر انجام شد. سالمندان و مراقبین آنها از بعد سطح سواد سلامت؛ و سالمندان از بعد خودکارآمدی مورد بررسی قرار گرفتند. تعداد ۱۴۴ نفر از سالمندان و مراقبین واجد شرایط به روش نمونه گیری خوشه ای انتخاب و وارد مطالعه گردیدند. از پرسشنامه های مشخصات دموگرافیک، خودکارآمدی رفتارهای بهداشتی در سالمندان ایرانی و سنجش سواد سلامت عمومی بزرگسالان (۶۵-۱۸ سال) برای جمع آوری داده ها استفاده شد. ابزارهای پژوهش در کنار درب منازل سالمندان و پس از کسب رضایت آگاهانه از سالمند و فرد مراقب او، توسط محقق تکمیل گردید. برای بررسی ارتباط بین متغیرهای اصلی مورد مطالعه از آزمون همبستگی پیرسون؛ برای مقایسه میانگین متغیرهای کمی از آزمون t و آنالیز واریانس و برای بررسی ارتباط بین متغیرهای کیفی از آزمون مجذور کای و تست دقیق فیشر استفاده شد.

یافته ها: تعداد ۱۴۴ نفر از سالمندان با میانگین سنی $68/75 \pm 12/2$ سال و مراقبین خانگی با میانگین سنی $50/35 \pm 18/22$ سال در پژوهش حاضر شرکت کردند. بیشتر سالمندان (۴۹/۳۰٪) در رده سنی ۶۰ تا ۶۵ سال قرار داشتند. (۵۹/۰۲٪) زن؛ (۸۱/۹۵٪) سطح تحصیلات زیردیپلم؛ (۵۳/۴۷٪) خانه دار و (۸۶/۸٪) متأهل بوده و حدود ۹۷/۲٪ آنان توسط اعضای خانواده مراقبت می شدند. (۶۱/۸٪) سالمندان درآمد خود را متوسط دانسته؛ (۵۶/۲۵٪) سالمندان در زمینه سواد سلامت آگاهی نداشتند و (۴۳/۰۵٪) سالمندان مورد مطالعه بیماری های قلبی داشتند.

بیشترین تعداد مراقبین (۳۱/۲۵٪) در رده سنی ۶۰ تا ۶۹ سال قرار داشتند؛ (۶۴/۶٪) زن، (۳۱/۹٪) سطح تحصیلات زیر دیپلم، (۳۸/۲٪) خانه دار، (۷۹/۹٪) متأهل بودند. (۶۱/۱٪) درآمد خود را متوسط دانسته و (۶۳/۹٪) آنان در زمینه سواد سلامت آگاهی داشتند. میزان سواد سلامت اکثریت مراقبین (۵۰/۷٪) خوب یا عالی و اکثریت سالمندان (۵۹٪) مورد مطالعه کم بود. بیشتر سالمندان (۴۲/۴٪) خودکارآمدی متوسط داشتند.

آزمون آماری پیرسون ارتباط معناداری را بین سواد سلامت سالمندان و خودکارآمدی آنان نشان داد ($P=0/0001$)، ولی ارتباط معناداری بین سواد سلامت مراقبین خانگی و خودکارآمدی سالمندان نشان نداد ($p=0/54$) این آزمون ارتباط آماری معناداری بین سن، سطح تحصیلات، آگاهی در زمینه سواد سلامت با سواد سلامت در سالمندان نشان داد ($p=0/05$). آزمون آماری پیرسون همچنین ارتباط آماری معناداری را بین سن، میزان درآمد، سطح تحصیلات، آگاهی در زمینه سواد سلامت با خودکارآمدی سالمندان نشان داد ($p<0/05$).

نتیجه گیری: با توجه به اینکه بین سواد سلامت و خودکارآمدی ارتباط مثبت وجود دارد و چون موجب استقلال سالمندان و کاهش بار مالی ناشی از مراقبت های مربوط به سالمندان می گردد، لازم است که سیاست گذاران سیستم های بهداشتی درمانی به مسأله سواد سلامت در برنامه ریزی های آموزشی توجه نمایند. همچنین پیشنهاد می شود مطالعاتی در سطح وسیع تر و در دوره زمانی طولانی تر جهت درک بهتر روابط میان متغیرها انجام شود.

Background: Elderly is one of the phenomenon in the world of health. Health literacy is the individual's capacity to acquire, interpret and understand basic health information that is necessary for proper decision-making. Self-efficacy is the assurance that a person feels about a specific activity that enables a person to adopt health promoting behaviors and maintains and promotes effective health behaviors. Therefore, the present study aimed to determine the level of health literacy of the elderly and their home caregivers and its relation with the self-efficacy of the elderly.

Materials and Methods: This descriptive-correlational study was conducted on the elderly and their domestic carers in Ramsar. . The elderly and their caregivers from the level of health literacy; and the elderly were examined for self-efficacy. A sample of 144 eligible elderly and carers was selected by cluster sampling method. Demographic questionnaire, self-efficacy of health behaviors in Iranian elderly and general adult health literacy (18-65 years) were used to collect data. The research tools were completed by the researcher along with the doors of the elderly's homes and after obtaining informed consent from the elderly and his caregiver. In order to investigate the relationship between the main variables of the study, Pearson correlation test was used to compare the mean of quantitative variables by t-test and analysis of variance. To examine the relationship between qualitative variables, Chi-square test and Fisher's exact test were used.

Results: A total of 144 elderly people with an average age of 68.75 ± 12.2 years and domestic carers with an average age of 50.35 ± 18.22 years participated in the present study. Most of the elderly (49.30%) were aged 60-65 years. (59.22%); women (81.95%) had undergraduate education; (53.47%) were housewives and (86.8%) were married and 97.2% of them were cared by family members. (61.8%) of the elderly had average income (56.25%) of the elderly had no knowledge about health literacy and (43.5%) of the elderly suffered from heart disease. The highest number of carers (31.25%) were in the age group of 60-69 years old (64.6%) were female (31.9%) had undergraduate education (38.2%), housewives (9 / 79%) were married. (61.1%) had an average income and 63.9% were aware of their health literacy. The health literacy rate of the majority of carers (50.7%) was good or excellent and the amount of it for the most of the elderly people (59% and 85) were low. Most of the elderly (42.4%) had moderate self-efficacy. Pearson statistical test showed a meaningful relationship between elderly health literacy and their self-efficacy ($P = 0.0001$). But no meaningful relationship between household carers health literacy and self-efficacy of the elderly was not indicated. This test showed a meaningful statistical between age, level of education, health literacy awareness and health literacy in the elderly ($p = 0.05$). Pearson statistical test also showed a statistically meaningful relationship between age, income level, education level, knowledge about health literacy and self-efficacy in the elderly ($p < 0.05$).

Conclusion: Considering that there is a positive relationship between health literacy and self-efficacy and because it leads to the autonomy of the elderly and the reduction of the financial burden of care for the elderly, it is necessary that policy makers of health systems consider the issue of health literacy in the Educational programings. It is also suggested that studies will be conducted at a wider level and over a longer period of time in order to better understand the relationships between variables appropriately and concisly.

A Study on the Relationship between family caregiver-older adult health literacy and the self-efficacy of the older adult

دانشگاه علوم پزشکی قزوین

Qazvin University of Medical Sciences

School of Nursing & Midwifery

Thesis submitted to achieve the Degree of M.Sc.

In

Geriatric Nursing

Title

A Study on the Relationship between family caregiver-older adult health literacy and the self-efficacy of the older adult

Under supervision of

Dr Jalil Azimian

Advisers

Dr Fatemeh Mohammadi

Dr Amir Javadi

By

Neda Asgarian

Month & year

JUNE 2018

